

PĚŠKY DO ŠKOLY 2019

Evaluace projektu

Akce Pěšky do školy vznikla jako motivační a osvětová kampaň, která poukazuje na nevýhody narůstajícího trendu dovážet děti do školy autem a nabízí pěší cestu do školy jako důležitý zdroj pravidelného pohybu i příležitost ke získání nepostradatelných sociálních i osobnostních kompetencí. Prostřednictvím pozitivního zážitku dává dětem i jejich rodičům příležitost zažít společnou cestu do školy a objevit její přednosti pro zdravý fyzický i psychický vývoj dětí.

Akci Pěšky do školy pořádá organizace Pražské matky, z. s., od r. 2017. K akci se mohou přihlásit všechny školy, nebo i jiné instituce z celé ČR, zvláštní výzva je vyhlášena i pro rodiče. Úkolem zapojených škol je uspořádat v průběhu září, ideálně v rámci Evropského týdne mobility případně v souvislosti s Mezinárodním dnem bez aut (22. 9.), pěší dny – akci zaměřenou na podporu pěší, případně cyklistické dopravy do školy. V r. 2019 byla akce Pěšky do školy vyhlášena 19. 5. 2019.

Evaluace akce probíhá prostřednictvím několika kanálů:

1. kvantitativní data

- vlastní evidence zapojených škol a rodičů
- elektronický dotazník pro děti od firmy BEHAVIO¹
- vyhodnocení záznamových archů soutěže o třídu, která nejvíce chodí²

2. kvalitativní data

- přímá zpětná vazba od školních koordinátorů i rodičů formou telefonické nebo e-mailové komunikace
- záznamy k pěších deníků, které děti vyplňovaly

Podpora a záštity:

Akce Pěšky do školy se koná za finanční podpory **Ministerstva životního prostředí a Magistrátu hl. m. Prahy**

Záštitu akci udělilo **Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy**.

Pěšky do školy oficiálně podporovala tato města: **Praha, Brno, Ostrava, Hradec Králové, Písek a Jihlava**

Základní statistiky:

14 405	dětí
50	škol
21	obcí
140	rodičů přijalo výzvu Pěšky do školy
108	rodičů se připojilo k události na Facebooku

¹ Výzva k vyplnění šla na všechny školy, které se zapojily do projektu „Pěšky do školy“ v roce 2019. Zaangažování učitelé/učitelky buď s dětmi vyplnily dotazník přímo ve škole (např. hodina informatiky) nebo, a to byla častější varianta, předávali link/odkaz na dotazník přímo dětem, které ho mohly samy nebo společně s rodiči vyplnit doma. Předpokladem pro analýzu je tedy skutečnost, že se jednalo o zcela dobrovolnou aktivitu škol/učitelů/učitelů, dětí a rodičů. Snahou samozřejmě bylo získat vzorek, který by co nejlépe odpovídal struktuře zapojených škol. Nicméně jak už z toho anket bývá, zapojily se jen některé školy a z nich dotazník vyplnily jen některé děti (nevýhodou ankety je, že nevíme, jaká skupina z celku vlastně dotazník vyplnila). Pro analýzu dat je tedy v tomto případě důležité vzít v úvahu motivaci těch, kteří anketu vyplnili. V tomto případě je velmi pravděpodobné, že dotazník vyplňovali spíše ti nadšenější účastníci akce (školy i děti). Dotazník vyplnilo 1359 dětí, tj. cca 9 % z dětí, které se akce Pěšky do školy nějakým způsobem zúčastnily. Ze 50 škol, ve kterých akce Pěšky do školy proběhla, se do následné ankety více či méně zapojily děti ze 32 škol (v různém poměru). Cca 70 % anketního vzorku tvoří děti ze 4 neaktivnějších škol: ZŠ Jihlava, Havlíčkova 71 (320 dětí), ZŠ I. Sekaniny, Ostrava-Poruba (281 dětí), ZŠ Květnového vítězství, Praha 4 (200 dětí) a ZŠ a MŠ Na Beránku Praha 12 (125 dětí). To je třeba při „interpretaci“ vždy brát v úvahu.

² Soutěže se zúčastnilo 20 škol, 239 tříd, 4 431 dětí.

A VÝSLEDKY ANKETY

Co víme:

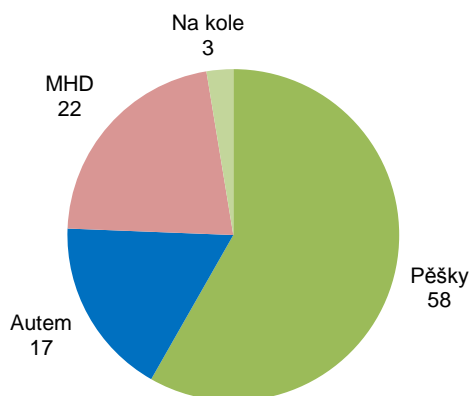
Téměř 6 z 10 dětí (které odpovídaly v anketě) obvykle chodí do školy pěšky, pětina jezdí hromadnou dopravou, 17 % autem. Čím nižší věk dětí, tím více cestují autem, tj. 3 z 10 dětí ve věku 9 a méně let jezdí do školy autem oproti 1 z 10 dětí ve věku 13 a více let. Čtvrtina dětí ve věku 11 a více let cestuje hromadnou dopravou.

Co se stalo v den akce:

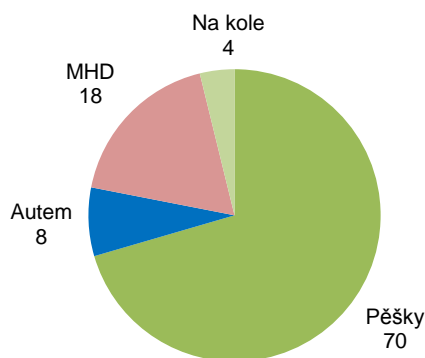
V den akce použilo auto jako způsob dopravy do školy jen 8 % dětí. Pěšky se do školy vypravilo o 12 % víc dětí než obvykle.

V den akce se pěšky do školy vypravilo o 12 % víc dětí než obvykle, počet dětí, které přijely autem, klesl o více než polovinu.

JAK VĚTŠINOU CESTUJEŠ DO ŠKOLY?

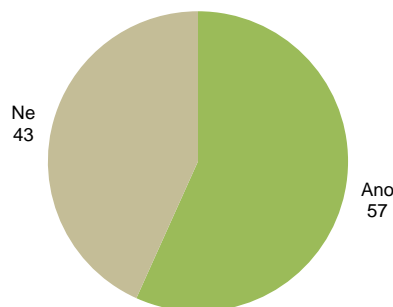
A JAK SES DOSTAL/A DO ŠKOLY BĚHEM AKCE?

Všichni respondenti, n=1359 [údaje v %]

Uvědomujeme si, že mnohdy je cesta autem z různých důvodů nezbytná (vzdálenost domova od školy je příliš velká, neexistuje vhodné spojení MHD, vyhovuje to rodinným zvyklostem, zdravotní či jiná omezení). V rámci pěšky do školy se proto snažíme nabídnout i možnost tzv. "park and stride", tedy alternativu, kdy hlavní část cesty dítě sice absolvuje s rodiči autem, ale zaparkují dále od školy a zbytek cesty dojdou pěšky. Tato možnost nabízí většinu výhod pěší

Když ses dneska svezl/a, vystoupil/a jsi od školy dál než obvykle a došel/a pěšky?

Jen ti, co jeli do školy autem nebo MHD, n=349 [údaje v %]

dopravy do školy (zdravý pohyb, společný čas s rodiči nebo spolužáky) a zároveň umožňuje redukovat počet aut přímo před vstupem do budovy školy. **Více než polovina dětí, které jely autem (nebo MHD) v den konání akce Pěšky do školy, vystoupila dříve než obvykle a došla pěšky.**

Dětem se akce bezesporu líbila

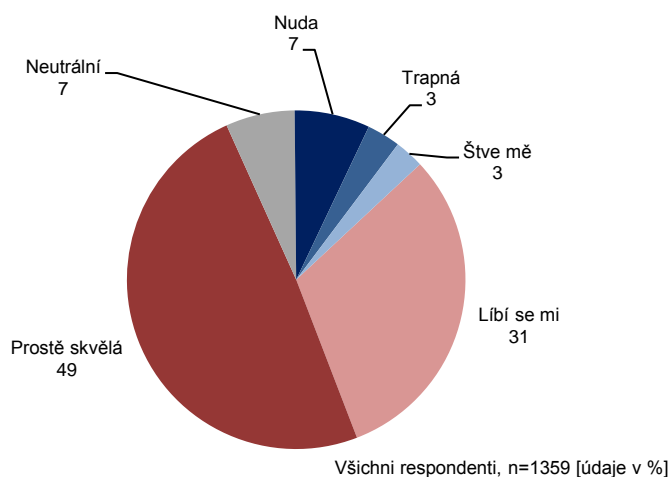
Polovina dětí je nadšená, dalších 31 % je spokojených.

Častěji se akce líbí dívkám než chlapcům. Více se akce líbí mladším dětem (tj. 5 až 9 let), celkem 90 % těchto dětí hodnotí akci pozitivně, naopak méně nadšené jsou děti starší (13 až 16 let), z nichž akci hodnotí pozitivně 67 % z nich.

Akce je častěji vnímána negativně dětmi, které cestovaly MHD nebo autem, ale nevystoupily dřív a nešli aspoň kousek pěšky (tzn. v zásadě se akce nezúčastnily).

Velký podíl na pozitivním vnímání akce mají samozřejmě samotné školy – právě ty školy, kde se do ankety zapojilo nejvíc dětí, vypadají, že akci měly dobře připravenou.

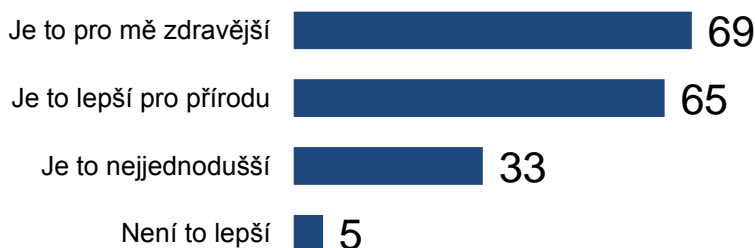
JAK SE TI LÍBÍ AKCE PĚŠKY DO ŠKOLY?

Chodit pěšky sice není jednodušší, ale určitě zdravější a ekologičtější

Zdá se, že děti cíl akce chápou. **Více než 2/3 dětí si uvědomuje přínos pravidelného pohybu pro své zdraví, téměř ve stejné míře oceňují pozitivní vliv bezmotorové dopravy na stav životního prostředí.** Chlapci častěji než dívky uvádějí, že chodit pěšky je jednodušší. Dívky zase častěji než chlapci míní, že je to lepší pro přírodu. Starší děti (13 až 16 let) rovněž častěji uvádějí, že je to jednodušší.

Proč je lepší chodit pěšky do školy?

Všichni respondenti, n=1359 [údaje v %]

B VÝSLEDKY SOUTĚŽE O TŘÍDU, KTERÁ NEJVÍCE CHODÍ

Cílem soutěže bylo zvýšit motivaci dětí chodit pěšky do školy, podpořit originální a kreativní přístup škol i žáků k náplni pěších dnů. Školy, které se chtěly zúčastnit soutěže, musely způsob dopravy dětí sledovat alespoň týden. Školy měly k dispozici tabulky pro zaznamenávání způsobu dopravy do školy jednotlivých dětí a pěší deníky pro každé dítě.

Hodnotila pravidelnost a počet cest do školy pěšky, nikoliv ušlá vzdálenost. Děti, které přijely do školy autem, ale vystoupily dále od školy a ušly alespoň 300 m získaly ½ bodu. Hodnotily se také doprovodné aktivity škola a zapojení tématu udržitelné dopravy do výuky.

Soutěže se zúčastnilo celkem **239 tříd z 20 škol**.

Pěší cesty zaznamenávalo celkem **4 431 dětí**, které společně během akce vykonaly **24 008 pěších cest** do školy.

V průměru na jednu třídu se pěšky chodilo 7 školních dní, nejdéle třída chodila 15 školních dní, nejméně 4 školní dny.

Absolutním vítězem soutěže se stala třída 5. A ze ZŠ Don Bosco v Praze 8 – děti chodily pěšky každý den po dobu dvanácti dnů. Tématu pěší dopravy se navíc věnovaly také v přírodovědě, a dokonce i v matematice.

ŠKOLA	TŘÍDA	POČET DĚTÍ	POČET DNŮ	POČET BODŮ
ZŠ Don Bosco	5.A	9	12	230
ZŠ Lipence	1.B	20	11	206
ZŠ Nad Plovárnou	8.A	23	11	206
ZŠ Lipence	3.B	22	11	203

Několik NEJ ze soutěže:

NEJVíce dětí se zapojilo na ZŠ Květnového vítězství – 551 dětí

NEJVíce bodů získala ZŠ Nad Plovárnou z Jihlavy – 3 140 bodů

NEJVíce pěších cest děti zaznamenaly taktéž na ZŠ Nad Plovárnou z Jihlavy – 3448 cest za 11 dní

NEJVětší pravidelnost měla malá ZŠ a MŠ Choryně – 92,3 % cest do školy de děti vykonaly pěšky (53 dětí během 5 dnů vykonalo 250 pěších cest do školy)

Akce pěšky do školy vedla ke:

- **Snížení počtu aut před školami**
 - Akce byla velmi úspěšná – na začátku každý den ke škole průměrně 36 aut, pátý den projektu 0, teď - kolem 5.; ZŠ Bobrová, Žďár nad Sázavou
 - Díky tomu, že před školu nepřišlo ani jedno auto, byl prostor před naší školou plný rodičů, dětí, cyklistů, koloběžkářů....., kteří si tu mohli v klidu povídat a vychutnat ranní pohoštění.; Základní škola Jihlava, Havlíčkova 71
 - Akce měla velký úspěch, od začátku akce nám narostl počet dětí jezdících do školy na koloběžce a na kole. Jeden den bez aut se podařilo, že nepřišlo ke škole vůbec žádné auto, takže jsme z akce nadšení, my i děti.; ZŠ Pod Žvahovem, Praha
- **Posílení dobrých vztahů s rodiči**
 - Mile nás překvapilo ohromné množství maminek, které nám pomohly napéct buchty.; ZŠ Lanškroun
 - Téma „Pěšky do školy“ rezonovalo i na rodičovských schůzkách, obzvláště v prvních třídách se jím velmi zabývali. Děti se zde dosud tolik neznají, a přitom by třeba mohly do školy chodit pěšky a společně, a ještě více si tak užít radost ze společně tráveného času.; ZŠ Svobodná, Písek
- **Zkušenostnímu učení o vlivu individuální automobilové dopravy na kvalitu veřejného prostoru**
 - Všichni zvesela, sami i s rodiči, samozřejmě pěšky, a i ti, kteří se takto dostávají do školy tradičně, přišli s pocitem důležitosti, odpovědnosti a mohli si lépe uvědomit dopady svého jednání. O ekologii, prospěchu zdravotnímu i ekonomickému se pak téměř celý den na škole diskutovalo. Na druhém stupni s argumenty spíše rozumovými, na prvním stupni děti kreslily obrázky. Třeba neobvyklé dopravní prostředky.; ZŠ T. Šobra Písek
- **Vzájemnému poznání**
 - Řada dětí byla překvapena, s kolika kamarády či kamarádkami má stejnou cestu.; ZŠ Svobodná, Písek

Akce pěšky do školy posiluje důležité psychosociální kompetence dětí:

- **samostatnost a zodpovědnost** (Cítila jsem se dospělejší.; Bavilo mě to, že si to musím správně načasovat.)
- **orientace v čase a prostoru** (Mám z toho lepší pocit, viděla jsem, jak je Ostrava např. špinavá, nebo i hezká.)
- **komunikace s vrstevníky i dospělými** (Bavilo mě na tom, že jsem si mohl pokecat. Zažil jsem, že před školou bylo po dlouhé době najednou plno dětí. Jo, akce Pěšky do školy se mi líbí.; Na náměstí u radnice jsme úplně náhodou potkali babičku. To bylo radosti.)
- **environmentální výchova** (Na pěšky do školy se mi líbilo, že když nebudeme tolik jezdit autem, tak budeme mít lepší ovzduší. A budeme zdraví.)
- **kontakt s přírodou** (Líbí se mi povídání s mámou a setkávání psů.; Cestou do školy jsem potkala ježka.; Viděla jsem dorůstat měsíc)
- **výchova ke zdravému životnímu stylu** (Bylo super si pročistit hlavu.)

Příklady doprovodných aktivit na školách:

- výtvarné práce (plakáty, transparenty, kreslení společných zážitků)
- literární práce (povídky, hesla, básničky)
- orientace v mapě, kreslení map, poznávání okolí, výlety
- počítání km, ušetřeného CO₂

- cyklojízdy, dopravní výchova (dopravní značky, pravidla silničního provozu)
- posilování sociálních vztahů napříč ročníky (meziročníkové projekty, doprovázení mladších dětí)
- mediální výchova a výchova k občanství – reportáže, práce s lokálními i celostátními médii, prezentace, rétorika
- program pro posílení rodičovské komunity okolo školy – společná snídaně, společné pěší cesty v doprovodu jednoho z rodičů, pěší hlídky na problematických místech.

D ZÁVĚR

- Je zřejmé, že dětem se akce „Pěšky do školy“ líbila, i když chodit pěšky vyžaduje jistou námahu.
- Akce má vliv na volbu způsobu dopravy do školy v den konání akce.
- Čím déle akce „Pěšky do školy“ ve škole trvá, tím větší je pravděpodobnost, že změna dopravního chování bude mít trvalý charakter.
- Starší děti (13 až 16 let) na rozdíl od mladších dětí (5 až 9 let)
 - častěji chodí do školy pěšky
 - častěji uvádí, že chodit pěšky do školy je nejjednodušší
 - jsou v hodnocení akce kritičtější
- Děti (i rodiče) vidí cestu do školy novými očima – všímají si menšího automobilového provozu, změn počasí, potkávají kamarády, pozorují přírodu, což zvláště mladší děti s oblibou zaznamenávali do svého Pěšího deníku.
- Obecně účast v soutěži o třídu, která nejvíce chodí, zvyšuje motivaci k pěší dopravě a může pozitivně ovlivnit zažitě způsobu dopravy.

Pěšky do školy podpořila tato města:

Finančně podpořili:

Záštita:

Partneři:

OSTRAVA!!!